

HOTARARILE CELOR 7 SINOADE ECUMENICE

Sinodul Întâi Ecumenic de la Niceea (325)

*Despre dumnezeirea lui Hristos
Împotriva arienilor*

Crezul mărturisit de către cei 318 Părinți

Credem într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atotputernic, Făcătorul tuturor celor văzute și celor nevăzute. Și într-Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, născut din Tatăl, Unul Născut, adică din [ființa] Tatălui, Dumnezeu din Dumnezeu, lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, iar nu făcut, Cel de-o-ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut, atât cele din cer cât și cele de pe pământ; Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât și S-a întrupat și S-a făcut om, a pățimit și a înviat a treia zi, S-a înălțat la ceruri și va veni să judece viii și morții; și în Duhul Sfânt.

Iar pe aceia care spun că a fost o vreme când [Fiul lui Dumnezeu] nu era și că înainte de a Se fi născut nu era, și că S-a făcut din cele ce nu erau, sau dintr-un alt ipostas sau substanță, sau pe aceia care spun că Fiul lui Dumnezeu este schimbător sau stricăcios, pe [toți] aceștia Biserica apostolească și sobornicească îi dă anatemei.

Sinodul al doilea Ecumenic de la Constantinopol (381)

Despre Duhul Sfânt Împotriva pnevmatomahilor

Crezul mărturisit de către cei 150 de Părinți

Credem într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atotputernic, Făcătorul tuturor celor văzute și celor nevăzute. Și într-Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, născut din Tatăl, Unul Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii, lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, iar nu făcut, Cel de-o-ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut, Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut om; și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat, și a pățimit și S-a îngropat, și a înviat a treia zi, după Scripturi, și S-a înălțat la ceruri, și șade de-a dreapta Tatălui, și iarăși va să vină, să judece vii și morții, a Cărui împărăție nu va avea sfârșit. Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, Care a grăit prin prooroci. Și întru una sfântă, sobornicească și apostolească Biserică. Mărturisim un [singur] botez spre iertarea păcatelor. Așteptăm învierea morților și viața veacului ce va să vină. Amin.

Sinodul al treilea Ecumenic de la Efes (431)

Despre Maica Domnului Împotriva nestorienilor

Sinodul de la Niceea a formulat această mărturisire de credință:

(Urmează Crezul de la Niceea:) Credem...

Sinodul a hotărât ca toți să primească această sfântă mărturisire de credință; căci este dreaptă și îndeajuns pentru mântuirea lumii. Dar pentru că unii se prefac a o mărturisi și a o primi, dar răstălmăcesc puterea înțelesurilor după placul lor, și stâlcesc adevărul, fiindcă sunt fiii rătăcirii și copiii pierzaniei, a fost de trebuință să se adauge insuflatele mărturii ale Sfinților Părinți drept-credincioși care sunt chezașie pentru felul în care au înțeles și au îndrăznit să propovăduiască [adevărul], încât să fie limpede, și pentru ca toți cei care au o credință dreaptă și nepătată să îl înțeleagă, să îl tâlcuiască și să îl propovăduiască în acest fel.

(Notă: aici se află un florilegiu de texte adunate din scrierile Părinților și actele privitoare la preotul Harisie).

După citirea acestor documente, Sfântul Sinod a hotărât că nimănui nu îi este îngăduit să propovăduiască, să scrie sau să alcătuiască o altă mărturisire de credință decât cea statornicită de Sfinții Părinți adunați la Niceea împreună cu Duhul Sfânt.

Cei care vor îndrăzni să alcătuiască o altă mărturisire de credință, să o mărturisească celor ce vor să vină la cunoașterea adevărului fie din rătăcirile elinești [păgânești], fie de la cele iudaicești sau de la oricare altă erezie, [aceia], dacă sunt episcopi sau clerici, vor fi caterisiți, episcopii din treapta episcopiei și clericii din cler; dacă sunt laici, vor fi dați anatemei.

În același chip, dacă vreunul dintre episcopi sau clerici sau laici vor fi aflați crezând sau învățând cele înfățișate în expunerea preotului Harisie despre întruparea Fiului lui Dumnezeu Cel Unul Născut, sau învățăturile cele stricate și răstălmăcite ale lui Nestorie, adăugate [acestora], să fie supuși osândirii acestui Sfânt Sinod Ecumenic, astfel încât episcopul vădit să fie îndepărtat din treapta episcopiei și depus, iar clericul de asemenea să fie caterisit; dacă este laic, să fie dat anatemei, precum s-a zis.

Sinodul al patrulea Ecumenic de la Calcedon (451)

Despre cele două firi ale lui Hristos Împotriva monofiziților

Sfântul și Marele și Ecumenicul sinod strâns cu harul lui Dumnezeu și la îndemnul prea binecredincioșilor și de Dumnezeu iubitorilor de Hristos împărați, auguștii Valentinian și Marcian, în Calcedon, metropola eparhiei Bithiniei, în biserica Sfintei Mucenițe Eufimia, cea biruitoare în Hristos, a hotărât cele ce urmează:

Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, întărind pe ucenicii Săi în cunoașterea credinței, a spus: „pacea Mea v-o dau vouă, pacea Mea o las vouă”, pentru ca nimeni să nu se separe de aproapele său în dogmele credinței, ci la fel să se arate cu toții în propovăduirea adevărului. Dar fiindcă cel rău nu încetează să semene neghina lui printre semințele bunele credințe, și pururea născoceste ceva nou împotriva adevărului, pe aceasta Stăpânul cunoscând-o mai înainte, cu purtare de grijă pentru neamul omenesc a ridicat cu râvnă pe acest binecredincios și evlavios împărat să cheme la sine pe mai marii preoțimii din toate părțile, astfel încât, sub lucrarea harului lui Hristos, Stăpânul nostru, al tuturor, să îndepărteze de la oile lui Hristos toată ciuma înșelăciunii, călăuzindu-le iarăși să se îngrașe cu mlădițele adevărului.

Ceea ce am făcut și noi, încuviințând să îndepărtăm dogmele rătăcite, reinnoind fără rătăcire credința Părinților, propovăduind tuturor Crezul celor 318 [Părinți] și scriind

precum înșiși Părinții care au arătat această înțelegere a noastră privitoare la dreapta credință, adică cei 150 de Părinți care, adunându-se după aceea la Constantinopol, au adoptat aceeași mărturisire de credință. Hotărâm, așadar, păzind și noi rânduiala și toate izvoadele credinței statornicite de Sfântul Sinod ținut odinioară la Efes, ai cărui întâistătători de veșnică pomenire au fost Celestin al Romei și Chiril al Alexandriei, să strălucească iarăși mărturia credinței drepte și fără cusur a celor 318 Sfinți și Fericți Părinți adunați la Niceea pe vremea împăratului de vrednică pomenire – Constantin, și să se întărească cele hotărâte de către cei 150 de părinți la Constantinopol, spre nimicirea ereziilor care apăruseră atunci și spre întărirea credinței sobornicești și apostolești, care este a noastră.

(Urmează Crezul celor 318 părinți de la Niceea – Sinodul I Ecumenic:) Credem...

(Și cel al celor 150 de părinți adunați la Constantinopol – Sinodul II Ecumenic:) Credem...

Așadar, era de-ajuns pentru desăvârșita cunoaștere și întărirea bunei credințe acest înțelept și mântuitor Crez al harului dumnezeiesc, căci învață desăvârșit despre Tatăl și Fiul și Sfântul Duh și înfățișează întruparea Domnului celor ce o primesc cu credință.

Însă de vreme ce aceia care se străduiesc să lepede propovăduirea adevărului și prin propriile erezii au născocit deșertăciuni, unii îndrăznind să strice [învățătura despre] taina iconomiei Domnului pentru noi și tăgăduind numirea de Născătoare de Dumnezeu dată Fecioarei [Maria], iar alții scornesc [învățătura despre] contopire și amestecare, închipuindu-și nebunește că este o singură fire din trup și dumnezeire, născocind grozăvia că, prin contopire, firea dumnezeiască a Celui Unul Născut este pătimitoare.

Pentru aceasta, Sfântul și Marele și Ecumenicul Sinod adunat aici, voind să stărpească orice uneltire potrivnică adevărului, învățând propovăduirea cea neclintită de la început, a hotărât mai întâi să rămână neatinsă credința celor 318 Sfinți Părinți, și, din pricina celor ce luptă împotriva Duhului Sfânt, a întărit învățătura despre ființa Duhului predanisită de către cei 150 de Părinți adunați nu demult în cetatea împărătească, pe care aceștia [cei 150 de Părinți] au făcut-o cunoscută tuturor, nu ca și cum ar adăuga ceva care lipsea celor hotărâte mai înainte, ci lămurind, după mărturia Scripturilor, învățăturile lor despre Sfântul Duh împotriva celor care încearcă să tăgăduiască stăpânirea Sa.

Iar pe de altă parte, din pricina celor care au încercat să strice taina iconomiei și care cu nerușinare spun că Cel Născut din Sfânta Fecioară Maria nu este decât un simplu om, Sinodul Sfânt a încuviințat scrisorile sinodale ale Fericitului Chiril, păstor al Bisericii Alexandriei, către Nestorie și cei din Răsărit, ca fiind potrivite pentru tăgăduirea smintelii lui Nestorie spre dreapta tâlcuire a celor ce, mânați de cucernică râvnă, doresc să priceapă Crezul cel mântuitor.

Acestora li s-a adăugat, cu îndreptărire, și epistola lui Leon, întâistătorului mării și vechii Rome către cel între sfinți - Arhiepiscopul Flavian, scrisă pentru surparea cugetărilor stricate ale lui Eutihie, întrucât [această epistolă] conglăsuiește cu mărturisirea marelui Petru, fiind un stâlp de susținere [a adevărului] împotriva atacurilor [rău credincioșilor]. Stă împotriva și celor care încearcă să împartă taina Iconomieii într-o doime de fi. Îi îndepărtează din adunarea celor sfinți pe cei care îndrăznesc să spună că dumnezeirea Fiului Cel Unul Născut este pătimitoare; le stă împotriva și celor care își închipuie o amestecare sau contopire a celor două firi ale lui Hristos; îi îndepărtează pe cei care rățesc [spunând că] chipul de rob pe care Hristos l-a luat de la noi este ceresc sau din altă substanță; și îi dă anatemei pe cei care scornesc rățcirii, cum că înainte de unire erau două firi, iar după unire a rămas una.

Urmând așadar Sfinților Părinți, noi învățăm într-un glas că mărturisim pe Unul și același Fiu, Domnul nostru Iisus Hristos, Însuși desăvârșit întru dumnezeire cât și întru omenitate, Însuși Dumnezeu adevărat și om adevărat din suflet rațional și din trup, de-o-ființă cu Tatăl după dumnezeire și de-o-ființă cu noi după omenitate, întru toate asemenea nouă afară de păcat, născut din Tatăl mai înainte de veci după dumnezeire și, la plinirea vremii, Același născut pentru noi și pentru a noastră mântuire din Fecioara Maria, Născătoarea de Dumnezeu, după omenitate, Unul și Același Hristos, Fiul, Domnul, Unul Născut, cunoscându-se în două firi, fără amestecare, fără schimbare, fără împărțire, fără despărțire, deosebirea firilor nefiind nicidecum stricată din pricina unimii, ci mai degrabă păstrându-se însușirile fiecărei firi într-o singură persoană și într-un singur ipostas, nu împărțindu-se sau despărțindu-se în două fețe, ci Unul și Același Fiu, Unul Născut, Dumnezeu Cuvântul, Domnul Iisus Hristos, precum [au vestit] de la început proorociei, precum El însuși ne-a învățat despre Sine și precum ne-a predanisit nouă Crezul Părinților.

Acestea toate fiind statornicite de noi cu mare grijă și acrivie, Sfântul Sinod Ecumenic a hotărât că nimănui nu îi este îngăduit să înfățișeze, să scrie sau să alcătuiască, nici [el însuși] să gândească, nici să învețe pe altul o altă mărturisire de credință. Cât despre cei care îndrăznesc să alcătuiască o altă [mărturisire de] credință, să o înfățișeze altora spre învățătură, sau să răspândească un alt Crez celor care vor să se întoarcă la cunoștința adevărului de la rățcirile elinești sau iudaicești sau de la oricare altă erezie, aceștia, dacă sunt episcopi sau clerici, să fie îndepărtați [episcopii de episcopie și clericii de cler], iar dacă sunt monahi sau laici, să se dea anatemei.

Sinodul al cincilea Ecumenic de la Constantinopol (553)

*Despre unirea firilor in ipostasul lui Hristos
Împotriva defăimărilor învățaturii Sfântului Chiril*

I. Dacă nu mărturisește cineva o singură ființă a Tatălui și Fiului și a Sfântului Duh, o singură putere și virtute, o [Sfântă] Treime de-o-ființă, o dumnezeire cinstită în trei ipostasuri sau persoane, unul ca acesta să fie anatema. Căci unul este Dumnezeu Tatăl de la Care [sunt] toate, unul [este] Domnul Iisus Hristos prin Care [s-au făcut] toate și unul [este] Sfântul Duh întru Care [sunt] toate [cele ce sunt].

II. Dacă cineva nu mărturisește că sunt două nașteri ale lui Dumnezeu Cuvântul, una mai înainte de veci, din Tatăl, fără timp și fără trup, și cealaltă, la plinirea vremii, a aceluiasi Cuvânt Care S-a coborât din cer și S-a întrupat din Sfânta și Cinstita Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioară Maria și S-a născut din ea, unul ca acesta să fie anatema.

III. Dacă cineva spune că unul este Dumnezeu Cuvântul Care a făcut minuni și altul Hristos care a pățimit, sau spune că Dumnezeu Cuvântul S-a unit cu Hristos născut din femeie, sau că este în El ca cineva în altcineva și nu unul și același Iisus Hristos, Domnul nostru, Dumnezeu Cuvântul întrupat și făcut om, același făcător de minuni și [același] pătimitor de bunăvoie care a îndurat în trupul Său suferințele, unul ca acesta să fie anatema.

IV. Dacă cineva spune că unirea lui Dumnezeu Cuvântul cu omul S-a făcut după har sau după lucrare sau după egalitatea demnității sau după autoritate, relație, afect, virtute sau după bunăvoință, ca și cum Dumnezeu Cuvântul ar fi căutat să fie pe placul omului de la care să aibă o bună și frumoasă slăvire, precum zice smintitul Teodor; fie după omonimie, potrivit căreia nestorienii numind Iisus și Hristos pe Dumnezeu Cuvântul, iar pe om luat separat Hristos și Fiul, vorbind în mod vădit de două persoane se prefac că vorbesc de o singură persoană și de un singur Hristos numai după numire, cinstire, demnitate și închinare: dar dacă nu mărturisește că unirea lui Dumnezeu Cuvântul cu trupul însuflețit de un suflet rațional și înțelegător s-a făcut după alcătuire, adică după ipostas, precum au învățat Sfinții Părinți; și dacă nu mărturisește din acest motiv singurul Său ipostas, care este Domnul nostru Iisus Hristos, Unul din Sfânta Treime, unul ca acesta să fie anatema.

Căci în multe chipuri a fost înțeleasă această unire; unii urmând nelegiuirea lui Apolinarie și Eutihie, susținând dispariția celor unite, mărturisesc o unire prin amestecare, alții, gândind precum Teodor și Nestorie, adepți ai despărțirii, introduc o unire prin relație. Pe când Sfânta Biserică a lui Dumnezeu respinge nelegiuirea celor două erezii și mărturisește unirea după alcătuire a trupului cu Dumnezeu Cuvântul, adică [unirea] după ipostas. Căci unirea după alcătuire în taina lui Hristos nu numai că păstrează fără amestecare elementele unite, dar nu primește nici despărțirea.

V. Dacă cineva înțelege singurul ipostas al Domnului nostru Iisus Hristos ca și cum ar presupune mai multe ipostasuri și încearcă prin aceasta să introducă în taina lui Hristos două ipostasuri sau două persoane, și după ce a introdus două persoane, vorbește de o persoană după demnitate, cinstire și închinare, cum au scris în nebunia lor Teodor și Nestorie, și [care] clevește că Sfântul Sinod din Calcedon ar fi folosit expresia *un singur ipostas* în același înțeles nelegiuit; și nu mărturisește că Dumnezeu Cuvântul S-a unit cu trupul după ipostas, și din această pricină este un singur ipostas sau o singură persoană, și că în acest sens Sfântul Sinod din Calcedon a mărturisit un singur ipostas al Domnului nostru Iisus Hristos, unul ca acesta să fie anatema. Căci Sfânta Treime nu a primit adăugare de persoană sau ipostas după întruparea Cuvântului lui Dumnezeu, Unul din Sfânta Treime.

VI. Dacă cineva spune într-un sens impropriu, nu după adevăr, că Sfânta, Cinstita și pururea Fecioară Maria este Născătoare de Dumnezeu după relație, ca și cum ar fi născut un simplu om și nu că Dumnezeu Cuvântul S-a întrupat și S-a născut din ea, ci, după spusa lor, zămislirea omului este transferată lui Dumnezeu Cuvântul, ca și cum S-ar fi unit cu omul care S-a născut; și clevește Sfântul Sinod de la Calcedon, spunând că acela o numește pe [Sfânta] Fecioară *Născătoare de Dumnezeu* în acel înțeles stricat închipuit de Teodor; sau dacă cineva o numește născătoare de om sau născătoare de Hristos, ca și cum Hristos nu ar fi Dumnezeu, dar n-o mărturisește pe aceasta cu adevărat și cu tărie Născătoare de Dumnezeu, deoarece Dumnezeu Cuvântul născut de Tatăl înainte de veci S-a întrupat din ea la plinirea vremii, și cu dreaptă credință Sfântul Sinod de la Calcedon o mărturisește Născătoare de Dumnezeu, unul ca acesta să fie anatema.

VII. Dacă cineva zicând *în două firi* nu mărturisește că în dumnezeire și omenitate este cunoscut Unul Iisus Hristos, Domnul nostru, ca să arate astfel deosebirea firilor din care S-a făcut fără amestecare unirea de negrăit, fără să Se preschimbe Cuvântul [lui Dumnezeu] în firea trupului și nici firea trupului să treacă în firea Cuvântului (#căci fiecare rămâne ce este în firea sa chiar după unirea ipostatică), dar dacă ia această expresie despre taina lui Hristos în sensul unei împărțiri sau dacă, mărturisind numărul

firilor într-Unul Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeu Cuvântul întrupat, nu înțelege așa cum trebuie deosebirea firilor din care este alcătuit, deosebire care nu este suprimată prin unire (căci Unul este din ambele firi și cele două firi [sunt] prin Unul), ci folosește numărul pentru a susține firi deosebite [având] fiecare ipostasul ei, unul ca acesta să fie anatema.

VIII. Dacă cineva mărturisind că unirea dumnezeirii cu omenitatea s-a făcut din două firi, sau vorbind de *o singură fire întrupată a lui Dumnezeu Cuvântul* nu înțelege aceasta așa cum ni le-au predanisit Sfinții Părinți, adică [în sensul că] unirea după ipostas s-a făcut pornind de la firea dumnezeiască și cea omenească și s-a desăvârșit într-Unul Iisus Hristos, sau dacă prin această expresie încearcă să introducă o singură fire sau substanță a dumnezeirii și a trupului lui Hristos, unul ca acesta să fie anatema. Căci zicând că S-a unit după ipostas Cuvântul Fiul cel Unul, noi nu afirmăm că s-a produs un fel de contopire reciprocă a firilor, ci credem că s-au unit Cuvântul cu trupul, fiecare dintre firi rămânând ceea ce era. Iată de ce Unul este Hristos, Dumnezeu și om, același de-o-ființă cu Tatăl după dumnezeire, de-o-ființă cu noi după omenitate. Căci Biserica lui Dumnezeu respinge și anatemizează atât pe cei care taie și despart în părți taina dumnezeieștii Iconomii a lui Hristos, cât și pe cei care introduc [în ea] amestecare.

IX. Dacă cineva spune că Hristos este închinat în două firi, și de aici introduce două închinări, una [cuvenită] lui Dumnezeu Cuvântul și a doua [cuvenită] omului; sau dacă cineva, pentru a suprima trupul [Său] și pentru a introduce amestecul dumnezeirii cu omenitatea, luându-le împreună, închipuie o [singură] fire sau o substanță, și se închină astfel lui Hristos, și nu se închină cu aceeași închinare lui Dumnezeu Cuvântul întrupat împreună cu trupul Său, precum a primit Biserica lui Dumnezeu încă de la început, unul ca acesta să fie anatema.

X. Dacă cineva nu mărturisește că Cel ce a fost răstignit în trup, Domnul nostru Iisus Hristos, este Dumnezeu adevărat, Domnul slavei și Unul din Sfânta Treime, unul ca acesta să fie anatema.

XI. Dacă cineva nu dă anatemei pe Arie, pe Eunomie, pe Macedonie, pe Apolinarie, pe Nestorie, pe Eutihie și pe Origen, împreună cu scrierile lor nelegiuite, și pe toți ceilalți eretici care au fost osândiți și anatemizați de către Sfânta Biserică Sobornicească și apostolească și de cele patru Sfinte Sinoade mai sus numite, și pe toți cei care au gândit

sau gândesc cele asemenea ereticilor mai sus pomeniți și care au rămas în nelegiuirea lor până la moarte, unul ca acesta să fie dat anatemei.

XII. Dacă cineva ia apărarea rău-credinciosului Teodor al Mopsuestiei, cel ce a zis că unul este Dumnezeu Cuvântul și altul [este] Hristos care, tulburat de patimile sufletului și de poftele trupului, de cele mai rele eliberându-se câte puțin și astfel îmbunătățindu-se prin înaintarea faptelor sale a ajuns fără cusur prin purtarea sa, a fost botezat ca simplu om în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh; și prin botez s-a învrednicit să primească harul Sfântului Duh și înfierea și i se aduce închinare în persoana lui Dumnezeu Cuvântul aidoma unei icoane împărătești, și după înviere a devenit neschimbător în gândurile sale și cu totul fără de păcat. [Și iarăși] a mai zis același nelegiuit Teodor că unirea dintre Dumnezeu Cuvântul și Hristos este de același fel cum [este cea despre care] zice Apostolul pentru bărbat și femeie: *cei doi vor fi un singur trup*. Și pe lângă toate celelalte nenumărate blasfemii a îndrăznit a zice că după Înviere, când Domnul a suflat asupra ucenicilor zicând: *luați Duh Sfânt* (Ioan 20, 22), nu le-a dat Sfântul Duh, ci a suflat numai de formă; încă mai zice și că mărturisirea lui Toma, atunci când [acesta] a atins mâinile și coasta Domnului după Înviere, acele cuvinte: *Domnul meu și Dumnezeul meu!* (Ioan 20, 28) Toma nu le-ar fi spus despre Hristos, ci, înspăimântat de minunea Învierii, Toma l-a laudat pe Dumnezeul care l-a înviat pe Hristos. Mai rău încă: în tâlcuirea pe care a dat-o Faptelor Apostolilor, același Teodor îl compară pe Hristos cu Platon, cu Mani, cu Epicur și Marcian, zicând că așa cum fiecare dintre ei, după ce și-a inventat propria învățătură i-a făcut pe ucenici să se numească platonicieni, manihei, epicurei și marcioniți, tot așa și Hristos, după ce și-a inventat o învățătură, l-a numit pe ucenici creștini, după numele Său.

Dacă cineva ia apărarea sus numitului, prea necredinciosului Teodor, și a scrierilor lui nelegiuite prin care el a răspândit blasfemiile de mai sus, cât și altele nenumărate împotriva Marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, și dacă nu îl anatemizează pe el, scrierile lui nelegiuite și pe toți cei care îl încuviințează și îl apără, sau susțin că ideile lui sunt ortodoxe, ca și pe cei care au scris în apărarea lui și a scrierilor lui nelegiuite și pe cei care cugetă sau au cugetat vreodată asemenea lui [Teodor] și au rămas până la sfârșit într-o astfel de erezie, să fie anatema.

XIII. Dacă cineva ia apărarea nelegiuitelor scrieri ale lui Teodoret împotriva credinței adevărate, împotriva primului Sfânt Sinod din Efes, împotriva Sfântului Chiril și a celor douăsprezece capete ale sale, și pe toți care au scris în apărarea rău-credincioșilor Teodor și Nestorie, și a celor care au aceleași păreri cu mai sus numiții Teodor și Nestorie și îi primesc pe ei și rătăcirea lor, și din această cauză îi numesc necredincioși pe învățătorii Bisericii care învață unirea lui Dumnezeu Cuvântul după ipostas; dacă nu anatemizează nelegiuitele scrieri și pe cei care au gândit și mai gândesc încă unele

asemenea, precum și toate scrierile împotriva dreptei credințe și împotriva Sfântului Chiril și a celor douăsprezece capete ale sale, precum și cel care a rămas într-o asemenea rătăcire până la moarte, unul ca acesta să fie anatema.

XIV. Dacă cineva ia apărarea epistolei scrise, după cum se zice, de către Ibas către Maris Persul, în care se neagă faptul că Dumnezeu Cuvântul S-a întrupat din Sfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, [că] S-a făcut om; zicând că cel născut din ea este un simplu om [care este] numit Templu, că unul este Dumnezeu Cuvântul și altul omul; și [pe] cel întru sfinți Chiril, propăvăduitorul dreptei credințe a creștinilor, îl resping ca [fiind] eretic și pentru că ar fi scris asemenea rău credinciosului Apolinarie; și acuză cel dintâi Sfânt Sinod din Efes că ar fi osândit să fie depus Nestorie fără judecată și cercetare; [și acea epistolă] numește cele douăsprezece capete ale celui între sfinți Chiril necredincioase și potrivnice dreptei credințe și îi îndreptățește pe Teodor și Nestorie cu învățăturile și scrierile lor nelegiuite. Dacă cineva, așadar, ia apărarea sus numitei epistole și nu o anatemizează atât pe ea cât și pe apărătorii ei și pe cei care zic că este ortodoxă cel puțin în parte, și pe cei care au scris sau scriu în favoarea acesteia sau a neleguirilor din ea, și pe cei care îndrăznesc s-o încuviințeze pe ea sau neleguirile pe care le conține, făcând referire la numele Sfinților Părinți și al Sfântului Sinod din Calcedon, și rămân întru acestea până la moarte, să fie anatema. După ce noi am mărturisit astfel cele primite din Sfintele Scripturi, din învățătura Sfinților Părinți și din cele hotărâte despre una și aceeași credință de către cele patru [Sfinte] Sinoade mai sus pomenite; după ce i-am osândit pe eretici și neleguirea lor, și necredința celor care au încuviințat și încuviințează cele trei capete menționate mai sus, și care au perseverat și perseverează în rătăcirea lor; dacă cineva încearcă să transmită, să învețe sau să scrie ceva potrivit celor hotărâte de noi, dacă este episcop sau cleric să fie îndepărtat din episcopie sau preoție, ca unul care lucrează cele străine preoției și rangului bisericesc; dacă este călugăr sau laic, să fie anatema.

Sinodul al șaselea Ecumenic de la Constantinopol (680-681)

*Despre cele două lucrări ale lui Hristos
împotriva monoteiștilor*

Fiul Cel Unul Născut și Cuvântul lui Dumnezeu Tatăl, Cel făcut om întru toate asemenea nouă, afară de păcat, Hristos Adevăratul nostru Dumnezeu, a propovăduit cu tărie prin cuvintele Evangheliei: *Eu sunt lumina lumii. Cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla întru întuneric, ci va avea lumina vieții* (Ioan 8, 12), și iarăși *pacea Mea vă dau vouă* (Ioan 14, 27). Lăsându-se călăuzit cu dumnezeiască înțelepciune, învățându-ne pacea prin aceste dumnezeiești cuvinte, prea blândul nostru împărat, atlet al Ortodoxiei, potrivit al heterodoxiei, reunind acest Sfânt Sobor Ecumenic, a adunat trupul întreg al Bisericii. Pentru aceea, Sfântul nostru Sinod Ecumenic, după ce a alungat rătăcirea necredinței care s-a arătat în ultima vreme și urmând fără abatere calea cea dreaptă a Sfinților Părinți cunoscuți, a conglăsuțit cu cele cinci [sfinte] Sinoade Ecumenice [de până acum]; adică [fiind de acord] cu cei 318 Sfinți Părinți adunați la Niceea împotriva smintitului Arie; cu sinodul celor 150 de bărbați purtători de Dumnezeu adunați la Constantinopol împotriva lui Macedonie, luptătorul împotriva Duhului Sfânt, și Apolinarie cel rău credincios; de asemenea [și acordul cu] cel dintâi sinod al celor 200 de cinstiți bărbați adunați la Efes împotriva lui Nestorie, cel cu minte de iudeu, și cu cei 600 de bărbați de Dumnezeu insuflați, adunați la Calcedon, împotriva lui Eutihie și Dioscor, cei urâți de Dumnezeu; și, mai mult încă, cu Sfântul Sinod al cincilea care s-a adunat aici împotriva lui Teodor al Mopsuestiei, Origen, Didim și Evagrie, și împotriva scrierilor lui Teodoret contra celor douăsprezece capete ale vrednicului Chiril, și împotriva epistolei către Maris Persul, epistolă pusă pe seama lui Ibas. Mărturisind întru totul fără înnoiri dumnezeieștile hotărâri ale buneii credințe și respingând învățăturile rău credincioase, Sfântul nostru Sinod Ecumenic, insuflat de Dumnezeu, pecetluiește Crezul mărturisit de către cei 318 Părinți și întărit de către cei 150 de Părinți cugetători de Dumnezeu, Crez pe care celelalte Sfinte Sinoade l-au primit și l-au întărit cu bucurie spre nimicirea oricărei rătăciri ucigătoare de suflet.

(Urmează Crezul de la Niceea și Constantinopol): Credem...

Sfântul Sinod ecumenic a hotărât: pentru desăvârșita cunoaștere și întărire a credinței ortodoxe acest Crez ortodox al harului dumnezeiesc ar trebui să fie îndestulător; dar fiindcă începătorul răutății nu a încetat de la început să găsească un conlucrător în șarpe și prin el să introducă veninul în firea omenească, tot așa și acum n-a încetat să găsească unelte potrivite pentru a-și îndeplini voia, adică pe Teodor, fost episcop de Faran, pe Serghie, pe Pyrhos, Pavel și Petru, care au ocupat scaunul întâistătătorilor cetății împărătești [Constantinopol], și Honorius, fost papă al vechii Rome, Chir, fost episcop al Alexandriei, Macarie, de curând așezat pe scaunul Antiohiei, și ucenicul său, Ștefan. Prin aceștia, [diavolul] n-a încetat să stârnească tulburări în întreaga Biserică, semănând în poporul ortodox, prin învățături noi, erezia unei singure voințe și a unei singure lucrări în cele două firi ale Unuia din Sfânta Treime, Hristos adevăratul nostru Dumnezeu; [erezia] care se potrivește cu kakodoxia [smintita rătăcire] a răucredincioșilor Apolinarie, Sever și Themistie, care râvnește cu cuget viclean să nimicească și desăvârșirea întrupării Aceluiași și Unicului Domn Iisus Hristos, Dumnezeuul nostru, arătând blasfemiator lipsa de voință și nelucrarea în trupul Său însuflețit [cu suflet rațional].

A ridicat atunci Hristos, Dumnezeuul nostru, un împărat credincios, un nou David, găsindu-l bărbat după inima Sa, *care n-a dat - după cum stă scris - somn ochilor săi și dormitare genelor sale*, până ce nu a găsit prin acest Sobor al nostru, sfânt și de Dumnezeu adunat, desăvârșita propovăduire a dreptei credințe, după Cuvântul lui Dumnezeu: *Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor* (Matei 18, 20).

Acest Sfânt Sinod Ecumenic a primit cu credință și cu brațele deschise propunerea făcută de către Preasfințitul și Preafericitul papă al vechii Rome, Agathon, împăratului nostru dreptmăritor și preacredincios, Constantin, [propunere] care i-a respins nominal pe cei care au propovăduit și au învățat, după cum s-a spus mai sus, o singură voință și o singură lucrare în iconomia lui Hristos Cel întrupat, adevăratul nostru Dumnezeu.

La fel a primit și propunerea sinodală a Sfântului Sinod al celor 125 de episcopi iubitori de Dumnezeu [adunați] sub același preasfințit papă, [propunere] făcută de împăratul nostru de Dumnezeu înțelept, ca fiind de acord cu Sfântul Sinod de la Calcedon și cu *Tomosul* Preasfințitului și Preafericitului papă al vechii Rome, Leon, către sfântul Flavian, [papa Leon] pe care acest Sinod l-a numit stâlp al Ortodoxiei; și în acord [de asemenea] cu epistolele sinodale scrise de fericitul Chiril către episcopii din Răsărit împotriva lui Nestorie.

Urmând așadar celor cinci Sfinte Sinoade Ecumenice și aleșilor Sfinți Părinți, [Sinodul de față] hotărăște și mărturisește într-un glas că Domnul nostru Iisus Hristos [este] adevăratul nostru Dumnezeu, Unul din Sfânta Treime cea de-o-ființă și de viață făcătoare, desăvârșit în dumnezeire și, de asemenea, desăvârșit în omenitate; același Dumnezeu adevărat și om adevărat alcătuit din suflet rațional și trup; de-o-ființă cu Tatăl după dumnezeire și de-o-ființă cu noi după omenitate, întru toate asemenea nouă afară de păcat (cf. Evrei 4, 15), Cel după dumnezeire născut din Tatăl mai înainte de veci și la plinirea vremii, pentru noi și pentru a noastră mântuire, [născut] după omenitate din Sfântul Duh și din Maria Fecioara [cea care este] cu îndreptățire și după adevăr Născătoare de Dumnezeu.

Unul și același Hristos, Fiul, Domnul, Unul Născut, în două firi, fără amestecare, fără schimbare, fără împărțire și fără despărțire, fără ca deosebirea firilor să se piardă din pricina unimii, ci mai degrabă păstrându-se însușirile fiecărei firi, unite într-o singură persoană și într-un singur ipostas; nu împărțindu-se sau despărțindu-se în două persoane, ci Unul și Același Fiu, Unul Născut, Dumnezeu Cuvântul, Domnul Iisus Hristos, precum au vestit de la început proorocii, și El însuși, Iisus Hristos, ne-a învățat [despre Sine] și precum ne-a predanisit nouă Crezul Sfinților Părinți.

[Noi] propovăduim la fel, după învățătura Sfinților Părinți, că în El sunt două voinți sau voințe firești și două lucrări firești, fără despărțire, fără schimbare, fără împărțire și fără amestecare. Și cele două voințe firești nu sunt, cum au zis ereticii necredincioși, potrivnice una alteia, ci voința Sa omenească urmează celei atotputernice și dumnezeiești,

fără a i se împotrivi sau rezista, ci mai degrabă supunându-i-se. Căci a trebuit ca voința cea trupească să fie mișcată de voința dumnezeiască și supusă ei, după [cum spune] preaînțeleptul Atanasie (cf. PG 25, XXVII). Căci precum trupul Său este numit și trupul lui Dumnezeu Cuvântul, tot așa voința Sa trupească este numită și este [cu adevărat] a lui Dumnezeu Cuvântul, precum El însuși spune: *M-am coborât din cer nu ca să fac voia Mea, ci voia Tatălui care M-a trimis*. El numește a Sa voia proprie, de vreme trupul a fost al Său.

Căci în același fel precum trupul Său însuflețit, preasfânt și preacurat nu a fost nimic prin îndumnezeire, ci a rămas între limitele sale și rostul său, tot astfel și voința Sa omenească [fiind] îndumnezeită nu s-a nimic, ci mai degrabă a fost salvată, după cum spune [sfântul] Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul: “Căci voința [trupească a] Mântuitorului nu este potrivnică lui Dumnezeu, fiind cu totul îndumnezeită” (Grigore de Nazianz, *Oratio XXX*, 12; PG 36, 117).

[Noi] preamărim două lucrări firești nedespărțite, neschimbate, neîmpărțite și neamestecate în Domnul nostru Iisus Hristos, adevăratul nostru Dumnezeu, adică o lucrare dumnezeiască și o lucrare omenească, după cum Leon Cuvântătorul de Dumnezeu, spune lămurit: “Fiecare fire lucrează în comuniune cu cealaltă ceea ce îi este propriu, Cuvântul lucrând cele ce sunt proprii Cuvântului și trupul săvârșind cele ce sunt proprii trupului” (Leon I, *Tomus ad Flavianum*). Căci noi nu suntem de acord [că ar exista] o singură lucrare după fire a lui Dumnezeu și a făpturii [firea omenească a lui Hristos], ca să nu ridicăm făptura la ființa divină și nici să coborâm măreția firii dumnezeiești la nivelul făpturilor.

Căci noi recunoaștem că minunile și pătimirile sunt ale Unuia și Aceluiași după una sau cealaltă dintre firile Sale care strălucesc într-un singur ipostas, precum a grăit vrednicul Chiril. Păzind întru-totul neamestecarea și nedespărțirea, mărturisim totul în puține cuvinte: crezând că Unul din Sfânta Treime este și după întrupare Domnul nostru Iisus Hristos, adevăratul nostru Dumnezeu, mărturisim că cele două firi strălucesc într-un singur ipostas în care a arătat minunile și pătimirile, după iconomie, din timpul petrecerii Sale [în lume], nu după închipuire, ci întru adevăr.

Deosebirea firilor este recunoscută într-un singur ipostas după aceea că și una și alta voiesc și lucrează ceea ce le este propriu, una în comuniune cu cealaltă. Pentru aceasta noi mărim două voințe și două lucrări firești, căci sunt împreună lucrătoare spre mântuirea neamului omenesc.

Acestea fiind statornicite de către noi cu mare grijă și scumpătate, hotărâm că nu îi este îngăduit nimănui să alcătuiască o altă mărturisire de credință, sau să scrie, sau să compună, sau să cugete, sau pe alții să-i învețe [asemenea].

[Iar] cei care vor îndrăzni să alcătuiască, să răspândească, să învețe sau să transmită un alt Crez celor ce voiesc să se convertească de la rătăcirile păgânești sau de la cele

iudaicești sau de la oricare altă erezie și la cunoștința adevărului să vină, sau vor [îndrăzni] să introducă expresii noi sau cuvinte născocite pentru a răsturna cele hotărâte de noi, dacă sunt episcopi sau clerici să fie caterisiți, [înlăturați] episcopii din episcopie și clericii din cler, iar dacă sunt monahi sau laici, să fie anatema.

Sinodul al șaptelea Ecumenic de la Niceea (787)

Despre cinstirea sfintelor icoane Împotriva prigonitorilor icoanelor

Sfântul și Marele Sinod Ecumenic care prin harul lui Dumnezeu și datorită hotărârii dreptcredincioșilor și iubitorilor de Hristos, împărații noștri Constantin și mama sa Irina, s-a adunat pentru a doua oară la Niceea, slăvita metropolă a provinciei Bithinia, în sfânta biserică a lui Dumnezeu numită Sfânta Sofia, urmând predaniei Bisericii Sobornicești, a hotărât cele ce urmează:

Cel care ne-a dăruit nouă lumina cunoștinței Sale și ne-a izbăvit din întunericul nebuniei idolești, Hristos Dumnezeul nostru, după ce Și-a făcut mireasă Sfânta Sa Biserică Sobornicească cea *fără pată sau zbârcitură* (Efes. 5, 27), a făgăduit să vegheze asupra ei, zicând cu tărie sfinților Săi ucenici: *Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului* (Matei 28, 20). Această făgăduință nu a făcut-o însă numai aceluia, ci prin ei [a făcut-o] și nouă, celor care am crezut prin ei în numele Lui (Ioan 17, 20).

Însă unii oameni, nesocotind acest dar, înaripați de către vrăjmașul cel viclean, s-au îndepărtat de judecata cea dreaptă și, împotrivindu-se predaniei Bisericii Sobornicești, au păcătuț întru înțelegerea adevărului, [și], precum zice proverbul, nu și-au brăzdat bine ogorul și mâinile lor nu au avut ce culege.

Ei au îndrăznit să defaima podoaba bineplăcută lui Dumnezeu a sfintelor așeză-minte, numindu-se preoți fără să [și] fie; despre care Dumnezeu strigă prin profeți: *mulțime de păstori au călcat via Mea; călcat-au cu picioarele lor partea Mea...* (Ieremia 12, 10). Căci urmând unor oameni nelegiuți, încrezători în propriile cugete, au clevetit Sfânta Biserică, Mireasa lui Hristos, Dumnezeul nostru, *și nu fac deosebire între curat și necurat* (Ezechiel 22, 26), numind icoana Domnului și a sfinților Săi ca pe statuile idolilor diavolești.

De aceea, întru bunăvoința Sa, Domnul Dumnezeu nostru, nesuferind ca cel ascultător să fie vătămat de o asemenea ciumă, prin râvna dumnezeiască și cu aprobarea lui Constantin și a Irinei, preacredincioșii noștri împărați, ne-a chemat de peste tot pe noi, întâistătătorii preoției, pentru ca dumnezeiasca predanie a Bisericii Sobornicești să își regăsească tăria prin hotărârea noastră sobornicească.

Cercetând și examinând cu multă acrivie și având în vedere scopul adevărului nu înlăturăm nimic, nu adăugăm nimic, ci păstrăm neschimbate [toate] cele bune ale Bisericii Sobornicești; și urmăm cele șase Sfinte Sinoade Ecumenice, mai întâi pe cel reunit în strălucita metropolă Niceea, [și] împreună cu el pe cel care a avut loc în cetatea împărătească de Dumnezeu ocrotită [a Constantinopolei].

(Urmează Crezul niceeo-constantinopolitan): Credem...

Ne lepădăm și anatemizăm: pe Arie și pe cei care cugetă asemenea lui și îi împărtășesc nelegiuita credință; pe Macedonie și pe cei dimpreună cu el, numiți cu îndreptățire luptători împotriva Duhului Sfânt; [noi] mărturisim și că Stăpâna noastră, Sfânta [Fecioară] Maria, este pe deplin și cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, pentru că a născut în trup pe Unul din Sfânta Treime, pe Hristos Dumnezeu nostru, după cum a învățat mai întâi Sinodul din Efes care a alungat pe necredinciosul Nestorie și pe cei dimpreună cu el, pentru că a introdus [învățătura despre] doimea de persoane.

Împreună cu acestea, mărturisim și cele două firi ale Celui ce S-a întrupat pentru noi din Preacurata Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioară Maria, mărturisindu-L Dumnezeu desăvârșit și om desăvârșit, precum și Sinodul din Calcedon a proclamat, îndepărtându-i din curtea dumnezeiască pe blasfemiatorii Eutihie și Dioscor; și împreună cu ei pe Sever, Petru și [întreaga] ceată blasfemiatoare; împreună cu ei dăm anatemei și născocirile lui Origen, Evagrie și Didim, urmând celui de-al cincilea Sinod întrunit la Constantinopol.

Apoi mărturisim două voințe și două lucrări, după însușirea firilor în Hristos, așa cum a proclamat și Sinodul al șaselea [Ecumenic] de la Constantinopol, respingând pe Serghie, pe Honorius, Chir, Pyrhus, Macarie, toți [aceștia fiind] oameni neiscușiți în dreapta credință și pe [toți] cei care cugetă asemenea lor.

Și, rezumând, zicem: [noi] păstrăm neschimbate toate predaniile Bisericii, scrise sau nescrise, încredințate nouă [cu sfințenie]. Între ele se află și zugrăvirea icoanelor, în acord cu relatarea propăvăduirii evanghelice, în vederea întăririi credinței în întruparea, adevărată și nu închipuită, a lui Dumnezeu Cuvântul, [acestea] aducându-ne bun folos; căci lumina cu care se luminează între ele [propovăduirea și icoana] este spre mărirea amândurora .

Așa stând lucrurile, înaintând pe calea împărătească și urmând învățătura [de Dumnezeu] insuflată a Sfinților noștri Părinți și a Predaniei Bisericii Sobornicești, căci

noi recunoaștem că ea este a Duhului Sfânt Care locuiește într-însa, hotărâm cu toată grija și acrivia: împreună cu imaginea cinstitei și de viață făcătoarei cruci, în sfintele biserici ale lui Dumnezeu să se pună și: cinstitele și sfintele icoane, pictate sau lucrute în mozaic, sau făcute din materii potrivite, pe sfintele vase și veșminte, pe ziduri și scânduri, în case și pe drumuri; icoana Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și a Preacuratei Stăpânei noastre, Sfânta Născătoare de Dumnezeu, ale cinstiților îngeri și ale tuturor sfinților și dreptilor bărbați.

Căci cu cât mai des sunt văzute acestea, prin icoane, cu atât mai mult cei care privesc la ele sunt aduși a-și aminti și a iubi prototipurile [icoanelor] și a le da cuvenita sărutare și cinstita închinare; nu cinstirea adevărată, care după credință se cuvine numai dumnezeirii [Sfintei Treimi], ci [tot așa] cum se face cu semnul sfintei și de viață făcătoarei cruci, cu sfintele Evanghelii, și cu toate lucrurile sfinte; întru cinstirea lor se vor face tămâieri și se vor aprinde lumini [lumânări], după evlaviosul obicei al celor de demult. Căci cinstirea [acordată chipului] urcă la prototip (cf. Sfântul Vasile cel Mare: *Despre Sfântul Duh* 18, 45; PG 32, 149), și cel care se închină la icoană se închină persoanei zugrăvite în ea.

În acest fel se întărește învățătura Sfinților noștri Părinți, adică Predania Bisericii Sobornicești, [Biserică] ce a primit Evanghelia de la un capăt la altul al pământului; așa urmăm lui Pavel, care a grăit în Hristos, [și întregii] cete dumnezeiești a Apostolilor și sfințeniei Părinților noștri, ținând cu tărie predaniile pe care le-am primit (cf. II Tes. 2, 15), cântând astfel profetic lauda biruinței Bisericii: *bucură-te, fică a Sionului! Ridică-ți glasul, fică a Ierusalimului, bucură-te și te veselește din toată inima. Căci Domnul a înlăturat toate judecățile împotriva ta și te-a izbăvit din mâna potrivnicilor tăi; Domnul este Împărat în mijlocul tău; [tu] nu vei mai vedea nici o nenorocire* (Sof. 3, 14) și pacea va fi cu tine totdeauna.

[Iar] cei care cutează să cugete sau să învețe altfel, sau, urmând blestemaților eretici, [îndrăznesc] să disprețuiască predaniile Bisericii, născocind sau lepădând ceva dintre cele ale Bisericii, fie Evanghelie, fie semn al crucii, fie icoană zugrăvită, fie sfinte moaște de mucenici, sau [îndrăznesc] să cugete strâmb și viclean pentru a răstălmăci ceva din Predaniile legiuite ale Bisericii Sobornicești, încă și [de vor îndrăzni cu necuviință] să folosească în chip profan sfintele vase sau sfintele mănăstirilor: poruncim ca toți aceștia, dacă sunt episcopi sau clerici, să fie caterisiți, iar dacă sunt monahi sau laici, să fie îndepărtați de la împărțășanie [să fie afurisiți].

Sfârșit și lui Dumnezeu slavă!